

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 28 § landsbygdsnäringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att 28 § landsbygdsnäringslagen ändras så att räntestödets andel av den årliga låneräntan på nya räntestödslån som beviljas från 1999 sänks från fem procentenheter till fyra procentenheter. Dessutom föreslås att det företas vissa ändringar av teknisk natur i 28 §.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Landsbygdsnäringslagen (1295/90) trädde i kraft den 1 januari 1991. Enligt denna lag kan stöd ges för gårdsbruksenheters investeringar, markförvärv, byggande av bostäder, småföretag på landsbygden och utvecklande av landsbygden. Därutöver kan man med stöd av lagen stöda skuldsatta gårdsbruksenheter samt utföra jordregleringsåtgärder. För vissa projekt beviljas endast bidrag. Det investeringsstöd som beviljas gårdsbruksenheter kan vara antingen bidrag eller stöd i form av lån. För markförvärv och byggande av bostäder kan endast stöd i form av lån beviljas. Lånen kan vara statliga lån som beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond eller lån som beviljas av kreditinrättningarna och för vilka räntestöd betalas.

Om räntestödslån och räntestöd bestäms i landsbygdsnäringslagens 28 § som har ändrats genom lagarna 805/1993 och 1304/1994. Enligt paragrafens 1 och 2 mom. kan kreditinrättningarna bevilja lån för vilka staten betalar räntestöd till kreditinrättningar-

na (räntestödslån). Räntestödslån kan även beviljas i utländsk valuta. Den ränta som kreditinrättningen bär upp för ett räntestödslån får vara högst lika stor som den ränta som kreditinrättningen vid respektive tid tillämpar på lån som beviljas för liknande ändamål. Den totala räntan kan omfatta också de extra kostnader som beviljandet och skötseln av räntestödslån medför. Jord- och skogsbruksministeriet har emellertid rätt att inte godkänna ett lån som räntestödslån, om den totala räntan på lånet avviker från den ränta som redogörs för ovan.

I paragrafens 3 mom. ingår bestämmelser om räntestödsbeloppet. Ursprungligen utgjorde räntestödsbeloppet hälften av den ränta som bars upp av låntagaren. Vid anpassningen av stödlagstiftningen till Europeiska gemenskapens (EG) lagstiftning blev det nödvändigt att skapa ett system enligt vilket man på förhand kunde räkna ut räntestödet för hela lånetiden för att utreda det sammanlagda stödbeloppet och stödnivån. Eftersom det knappt alls beviljades några lån med fast ränta längre, hade det blivit arbetsamt att räkna ut den procentuella andelen av en rörlig ränta för hela lånetiden, och dessutom

svårförutsägbart för låntagaren med avseende på stötidens längd. Därför beslöt man vid anpassningen 1994 att införa ett fast antal procentenheter både i fråga om det stöd som betalas för statliga lån och det stöd som betalas för räntestödslån. Då landsbygdsnäringslagen ändrades var medelräntan på nya krediter med normala villkor till lantbruket nästan 10 %. För att räntestödets nivå inte skulle sjunka, fastslogs att räntestödet är fem procentenheter, som motsvarade räntestödets då gällande procentuella andel av den totala räntan. Det räntestöd som staten betalar är enligt gällande 28 § 3 mom. fortfarande fem procentenheter av den årliga ränta som upp bärs på lånet. Låntagaren skall dock för lånet betala en ränta som åtminstone är så stor som fastställs genom förordning. Enligt 45 b § som genom förordning 94/1996 fogades till landsbygdsnäringsförordningen (248/1991) är låntagaren skyldig att betala en årlig ränta om minst två procent på statliga lån och räntestödslån.

I 28 § 3 mom. i lagen ingår även bestämmelser om räntestödets maximibelopp som beviljas för stödberättigade kostnader och som för hela lånetiden kan stiga till högst en genom förordning bestämd andel av hela beloppet för projektet. Enligt 15 a—15 c, 16, 17 a och 21 § landsbygdsnäringsförordningen varierar stödets maximibelopp projektvis mellan 15 % och 75 %.

Enligt ovan nämnda lagrum betalas räntestöd inte för sådana merkostnader för kredit i utländsk valuta som beror på förändringar i valutakurserna. Räntestöd betalas däremot även under den tid en ansökan om företagsanering eller skuldsanering för privatpersoner är anhängig. Om vid företagsanering eller vid skuldsanering för privatpersoner har genomförts en räntesänkning som hänför sig till skuldens återstående lånetid, uträknas räntestödets belopp, även efter att sanerings- eller betalningsprogrammet fastställts, på basis av villkoren i skuldebrevet utan att räntenedsättningens inverkan beaktas. Räntestödet betalas av de medel som i statsbudgeten har reserverats för ändamålet.

Enligt 28 § 4 mom. i lagen bestäms genom förordning om förfarandet angående ändring av villkoren för ränte-stödslån. Enligt paragrafens 5 mom. kan räntestödet helt eller delvis återkrävas hos låntagaren på de grunder som närmare fastställs genom förordning.

I statsbudgeten fastställs en årlig be-

villningsfullmakt inom gränserna för vilken lån får beviljas.

1.2. Bedömning av nuläget

Finlands anslutning till Europeiska unionen innebar en betydande förändring för lantbruket eftersom producentpriserna sjönk avsevärt, trots att produktionskostnaderna inte sjönk i motsvarande mån. Även om en del av förlusterna har kompensrats med stödsystem, finns det märkbara skillnader i inkomster per lägenhet då man jämför lantbruksinkomsterna före och efter anslutningen. Det faktum att räntenivån gick ned efter anslutningen underlättade också för sin del den ekonomiska situationen för sådana odlare som har genomfört större investeringar med lånemedel under de senaste tio åren.

Sådana lägenheter som investerade med räntestödslån åren 1995-1998 har dessutom haft en större nytta av räntestödet än sådana som investerade före nämnda år. Däremot har den förväntade inkomstutvecklingen för sådana lägenheter som har investerat under de senaste åren varit sämre än för sådana som investerade tidigare. Därför har det varit motiverat att bibehålla räntestödsnivån vid fem procentenheter trots den allmänna nedgången i räntenivån.

Det är fortfarande nödvändigt att befrämja lantbrukets struktur. Samtidigt bör man sörja för att produktionsförutsättningarna för sådana lägenheter som fortsätter produktionen bibehålls och att produktionsmedlen hålls i erforderligt skick. Det är nödvändigt att utnyttja de möjligheter som anslutningsfördraget och ifrågavarande EG-rättsakter angående statligt stöd ger under övergångsperioden eller pågående fondperiod för att gårdsbrukets verksamhetsförutsättningar skall kunna tryggas. Därför är avsikten att på ett betydande sätt stöda investeringar och övrig strukturutveckling ännu under de närmaste åren. Å andra sidan kan det stöd som beviljas i form av bidrag varken ökas eller ens bibehållas på nuvarande nivå utan att gårdsbrukets utvecklingsfonds kommande verksamhet äventyras. Det är nödvändigt att på bekostnad av bidragen öka andelen stöd i form av lån när det gäller stödjande av investeringar.

Då tyngdpunkten för användningen av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel kommer att flyttas över från bidrag till statliga

lån kommer på kort sikt således färre projekt än förut att kunna finansieras med fondens medel, eftersom de statliga lånens kapital binder ett större belopp av fondens medel än bidragen, även om det stöd som betalas i samband med lånet blir mindre. Därför är det nödvändigt att öka antalet räntestödslån för att man skall kunna bibehålla antalet investeringar på nuvarande nivå. Statens ekonomiska situation för tillfället medger dock ingen ökning av statens utgifter. Därför är det nödvändigt att sänka räntestödets belopp för nya lån.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Målet med propositionen är att en fortgående strukturutveckling skall tryggas och att stödet skall bibehållas på en sådan nivå som sporrar lantbrukarna att utveckla sina gårdsbruksenheter. Å andra sidan är målet att begränsa ökningen av statens utgifter och på längre sikt skära ned utgifterna när andelen sådana lån för vilka beviljats lägre räntestöd ökar med avseende på hela räntestödslånebeståndet. Inberäknat det stöd som anknyter till produktionen och produktionsmöjligheterna kommer nivån för det sammanlagda stödet för gårdsbruksenheterna inte att försvagas väsentligt, även om man sänker räntestödsnivån på grund av att räntenivån har gått ned. På grund härav föreslås i propositionen att räntestödet för sådana räntestödslån som beviljas med stöd av landsbygdsnäringslagen skall vara fyra i stället för fem procentenheter beträffande sådana lån för vilka stödbeslutet fattas 1999 eller senare.

Medelräntan för lån med normala villkor inom lantbruket var 6,7 % under det första kvartalet av 1998. Då låntagaren i varje fall

skall betala en ränta om minst två procent, kommer ett stöd om fyra procentenheter i de flesta fall att göra det möjligt att tillämpa det maximala antalet procentenheter.

En sänkning av räntestödet gör det möjligt att öka antalet årliga räntestödslån utan att statens utgifter ökar.

Enligt propositionen föreslås dessutom att 28 § 3 mom. landsbygdsnäringslagen preciseras i fråga om uträkningen av stödets maximibelopp, att räntestödet skulle bibehållas på samma nivå som tidigare också i arrangemang som motsvarar företagsanering och att skuldsanering för privatpersoner och att meningarnas ordningsföljd i momentet ändras så att momentet blir tydligare. Det föreslås att paragrafens 4 och 5 mom. sammanläs så att antalet moment blir färre och paragrafens struktur bättre.

Det sänkta räntestödet skall enligt propositionen tillämpas på sådana lån för vilka stödbeslutet ges 1999 eller senare.

3. Propositionens verkningar

3.1. Propositionens ekonomiska verkningar

Verkningar i fråga om statsekonomi

Räntestödslånen enligt landsbygdsnäringslagen uppgick till sammanlagt 2,3 mrd. mk i slutet av 1997. Av dessa 1,5 miljarder mark utgjorde räntestödets andel över hälften av den totala räntan och av 0,8 miljarder mark fem procentenheter av totalräntan. Bevillningsfullmakten för nya räntestödslån har under åren 1991—1997 varierat mellan 400 milj. mk och 945 milj. mk.

Räntestödslån enligt landsbygdsnäringslagen har beviljats 1991—1997 och för dessa har beviljats räntestöd som följer:

År	Hela lånebeståndet milj.mk	Nya lån milj.mk	Betalt räntestöd milj.mk	Nya lånens andel av räntestödet milj.mk
1991	490,5	788,2	5,7	5,7
1992	1 069,9	732,2	55,6	18,6
1993	1 631,9	659,7	84,3	16,8
1994	2 009,5	667,3	91,0	15,3
1995	2 004,7	-	100,7	-
1996	2 009,2	400,0	81,5	8,6
1997	2 338,4	926,0	26,2	15,8

De räntor för vilka stöd beviljas var som högst 1992, då medelräntan på krediter till lantbruket var ca 12 %. Räntenivån har emellertid gått ned så att medelräntan för krediter till lantbruket var 7,4 % år 1997.

Räntestödsutgifterna för nya lån är i allmänhet störst det år som följer på beviljandet. De sammanlagda räntestödsutgifterna för nya lån det år de beviljades var ca 15,8 milj. mk 1997. De lån som upptogs 1996 uppskattas utgöra ca 16,4 milj. mk av utgifterna för 1997. En sänkning av räntestödet med en procentenhet gör det möjligt att öka räntestödslånefullmakten med ca 50—100 milj. mk utan, att hela verkningen av sänkningen skulle användas för utökande av beviljandebemyndigandet.

Verkningar i fråga om odlarnas ekonomi

Med nuvarande räntenivå försvagar propositionen inte väsentligt odlarnas ställning. Medelräntan på nya krediter med normala villkor till lantbruket var 6,7 % mellan den 1 juli 1997 och den 3 juni 1998. Medelräntan för räntestödslånen under motsvarande tid var ca 6,3 % och under föregående tidsperiod ca 6,6 %.

Med nuvarande räntenivå ökar en sänkning av räntestödet inte nämnvärt odlarnas ränteutgifter förutsatt att räntan på räntestödslånen inte avviker väsentligt från sådana banklån som beviljas med sedvanliga villkor. Bestämmelsen om minimiräntan begränsar i varje fall möjligheten att använda räntestöd. Med ett räntestödsbelopp om fyra procentenheter vore det inte förmånligt att avtala om en totalränta som är högre än sex procent, eftersom odlaren själv inte skulle ha nytta av det.

3.2. Propositionens miljöeffekter

Eftersom propositionen är brådskande har det inte gjorts någon bedömning av miljökonsekvenserna enligt statsrådets principbeslut. Eftersom propositionen på det hela taget inte förväntas minska investeringsverksamheten på gårdsbrukslägenheterna, bedöms propositionen inte nämnvärt påverka sättet på vilket investeringsverksamhet som beviljas stöd nuförtiden inverkar på miljön. De huvudsakliga verkningarna bedöms vara bevarandet av byggnadsbeståndet på landsbygden och att landsbygden förblir befolkad samt främjande av sådana produktionslösningar som har särskild betydelse för bevarandet eller förbättrandet av miljöns tillstånd.

3.3. Propositionens verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation eller personal.

4. Beredningen av propositionen

Då riksdagen antog regeringens proposition med förslag till lagstiftning om nationellt specialstöd till jordbruket (RP 221/1996), som också innehöll ett förslag till ändring av landsbygdsnäringslagen, ingick i riksdagens svar ett uttalande enligt vilket den förutsätter att statsrådet när investeringsstödet beviljas försäkras sig om att medlen för investeringsstöd räcker till genom att sörja för att stödmedlen används så ändamålsenligt som möjligt. Enligt uttalandet kan räntestödslånen få en större andel av finansieringen.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

Utlåtanden om propositionen har inkommit från Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska lantbruksproducenternas centraförbund rf—SLC, Merita Bank Ab och Andelsbankscentralen. Båda producentorganisationerna och Merita Bank Ab motsätter sig propositionen. Andelsbankscentralen har betonat entydiga tillämpningsbestämmelser i fråga om anhängiga ansökningar.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

Regeringens proposition med förslag till lag om finansiering av landsbygdsnärings- och vissa härmed sammanhörande lagar (RP 60/1998 rd) har avgivits till riksdagen. I propositionen föreslås att landsbygdsnäringslagen skall upphävas. Finansieringslag för landsbygdsnäringsarna medels vilken lagen om landsbygdsnäringslagen skall upphävas, kandock inte träda i kraft innan Europeiska

gemenskapernas kommission godkänt de föreslagna stödsystemen. I det fall att finansieringslagen för landsbygdsnäringsarna inte kan träda i kraft från början av 1999, kommer räntestödsfinansieringen att fortsätta ännu 1999 med stöd av landsbygdsnäringslagen, och på grund härav är det nödvändigt att reglera om en sänkning av räntestödet genom en ändring av landsbygdsnäringslagen.

Det föreslås att en ändring som gäller sänkning av räntestödet göras i 29 § 2 mom. i det lagförslag som ingår i propositionen med förslag till lag om finansiering av landsbygdsnäringsarna.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås att träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Härvid kan odlarna vid sådana förhandlingar med kreditinrättningarna som gäller stöd och lån som beviljas 1999 beakta ett räntestöd som räknat i procentenheter är lägre än gällande räntestöd.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g

om ändring av 28 § landsbygdsnäringslagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs 28 § 5 mom. i landsbygdsnäringslagen av den 28 december 1990 (1295/1990) och ändras 28 § 3 och 4 mom., dessa lagrum sådana de lyder, i lag 1304/1994 och 805/1993, som följer:

28 §

Räntestödslån

Det räntestöd som staten betalar är fyra procentenheter av den årliga ränta som upp bärs på lånet. Låntagaren skall dock för lånet betala en ränta vars minimibelopp fastställs genom förordning. Det sammanlagda beloppet av det räntestöd som betalas under lånetiden får inte överstiga en genom förordning bestämd andel av de stödberättigade kostnaderna för det projekt eller de åtgärder som lånet gäller. Räntestöd betalas även under den tid en ansökan om företagssanering och skuldsanering för privatpersoner är anhängig. En sänkning av låntagarens ränta, vilken har fastställts vid företagssanering eller vid skuldsanering för privatpersoner, eller vilken har godkänts vid ett med dessa jämförbart arrangemang, inverkar inte på räntestödets belopp. Räntestöd betalas inte för sådana merkostnader för kredit i utländsk valuta som beror på förändringar i valuta-

kurserna. Räntestödet betalas av de medel som i statsbudgeten har reserverats för ändamålet.

Om omvandling av räntestöd till bidrag, om förfarandet för ändring av villkoren för räntestödslån och om de grunder på vilka räntestödet helt eller delvis kan återkrävas av låntagaren bestäms närmare genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1998.

Lagen tillämpas på sådana räntestödslån för vilka stödbeslutet ges 1999 eller senare. På sänkning av låntagares ränta vilken har godkänts vid ett förfarande som är jämförbart med företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner tillämpas emellertid 28 § 3 mom. i denna lag.

Om ett räntestödslån har upptagits eller ett stödbeslut gällande räntestödslån har getts före 1999, iaktas i fråga om ränta på räntestödslån, räntestöd och övriga villkor de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft och avtalsvillkoren enligt dessa.

Helsingfors den 25 september 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*

L a g

om ändring av 28 § landsbygdsnäringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs 28 § 5 mom. i landsbygdsnäringslagen av den 28 december 1990 (1295/1990) och
ändras 28 § 3 och 4 mom., dessa lagrum sådana de lyder, i lag 1304/1994 och
 805/1993, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §

Räntestödslån

Det räntestöd som staten betalar är fem procentenheter av den årliga ränta som upp-
 bärs på lånet. Låntagaren skall dock för lå-
 net betala en ränta som är åtminstone så stor
 som stadgas genom förordning. Beloppet av
 det sammanlagda räntestödet för hela låneti-
 den kan stiga till högst en genom förordning
 bestämd andel av hela beloppet för projektet
 eller för de åtgärder för vilka stöd erhållits.
 Räntestöd betalas inte för sådana merkostna-
 der för kredit i utländsk valuta som beror på
 förändringar i valutakurserna. Räntestöd be-
 talas däremot även under den tid en ansökan
 om företagssanering eller skuldsanering för
 privatpersoner är anhängig. Om vid företags-
 sanering eller vid skuldsanering för privat-
 personer har genomförts en räntesänkning
 som hänför sig till skuldens återstående lå-
 netid, uträknas räntestödets belopp även ef-
 ter att sanerings- eller betalningsprogrammet
 fastställts, på basis av villkoren i skuldebrev-
 et utan att räntenedsättningens inverkan
 beaktas. Räntestödet betalas av de medel
 som i statsbudgeten har reserverats för ända-
 målet.

Om förfarandet vid ändring av kreditvill-
 koren för räntestödslån stadgas närmare ge-
 nom förordning.

Räntestödet kan helt eller delvis återkrävas
 hos låntagaren på de grunder som närmare
 fastställs genom förordning.

Det räntestöd som staten betalar är *fyra*
 procentenheter av den årliga ränta som upp-
 bärs på lånet. Låntagaren skall dock för lå-
 net betala en ränta *vars minimibelopp fast-*
ställs genom förordning. *Det sammanlagda*
beloppet av det räntestöd som betalas under
lånetiden får inte överstiga en genom förord-
ning bestämd andel av de stödberättigade
kostnaderna för det projekt eller de åtgärder
som lånet gäller. Räntestöd betalas även un-
der den tid en ansökan om företagssanering
och skuldsanering för privatpersoner är an-
hängig. En sänkning av låntagarens ränta,
vilken har fastställts vid företagssanering
eller vid skuldsanering för privatpersoner,
eller vilken har godkänts vid ett med dessa
jämförbart arrangemang, inverkar inte på
räntestödets belopp. Räntestöd betalas inte
för sådana merkostnader för kredit i utländsk
valuta som beror på förändringar i valuta-
kurserna. Räntestödet betalas av de medel-
som i statsbudgeten har reserverats för ända-
målet.

Om *omvandling av räntestöd till bidrag,*
 om förfarandet för ändring av *villkoren för*
räntestödslån och om de grunder på vilka
räntestödet helt eller delvis kan återkrävas
av låntagaren bestäms närmare genom för-
ordning.

(5 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1998.

Lagen tillämpas på sådana räntestödslån för vilka stödbeslutet ges 1999 eller senare. På sänkning av låntagares ränta vilken har godkänts vid ett förfarande som är jämförbart med företagssanering eller skuld-sanering för privatpersoner tillämpas emellertid 28 § 3 mom. i denna lag.

Om ett räntestödslån har upptagits eller ett stödbeslut gällande räntestödslån har getts före 1999, iaktas i fråga om ränta på räntestödslån, räntestöd och övriga villkor de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft och avtalsvillkoren enligt dessa.
